

Sygn. akt IV KO 37/22

## POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **M. S.**,  
oskarżonej z art. 231 §1 k.k. i in.  
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 15 czerwca 2022 r.,  
wniosku Sądu Rejonowego w E.  
zawartego w postanowieniu z dnia 30 marca 2022 r., sygn. II K (...),  
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,  
na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**wniosek uwzględnić i sprawę oskarżonej M. S. przekazać do  
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B.**

### UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 marca 2022 r. Sąd Rejonowy w E. wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie niniejszej sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Sprawa dotyczy popełnienia czynu z art. 231 § 1 k.k. i art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., polegającego na przekroczeniu uprawnień i niedopełnieniu obowiązków przez funkcjonariusza publicznego M. S. – prokuratora Prokuratury Rejonowej w Z. działając na szkodę interesu prywatnego i publicznego.

Uzasadniając potrzebę przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu Sąd Rejonowy w E. stwierdził, że wobec faktu sprawowania przez oskarżoną M. S. samodzielnej opieki nad synem I. S. (w wieku 2 lat i 9 miesięcy) mającym wadę genetyczną Trisomię 21 (Zespół Downa), u którego rozpoznano ostrą białaczkę

limfoblastyczną z prekursora limfocyty B, pozostającego pod opieką Kliniki Pediatrii, Onkologii, Hematologii U. w B. oraz przewidywanego długotrwałego (2-letniego) okresu leczenia przeciwnowotworowego z zalecaną jako niezbędną w całym procesie leczniczym obecnością matki (oskarżonej), udział ww. w rozprawie przed Sądem Rejonowym w E. jest uniemożliwiony. Wskazał ponadto Sąd, powołując się na wniosek obrońcy oskarżonej w trybie art. 37 k.p.k., że w wypadku rozpoznania sprawy przez Sąd Rejonowy w B. możliwe byłoby zapewnienie opieki dla syna oskarżonej na czas ok. 2 godzin, co pozwoliłoby temu Sądowi na prowadzenie czynności z udziałem oskarżonej. Jednocześnie zwrócił uwagę, że czas ten nie byłby wystarczający do przejazdu i powrotu oskarżonej do/z E. (czas podróży w obie strony zajmuje ok. 3 godzin jazdy). Motywując trafność wniosku o przekazanie sprawy z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości – przejawiające się w dążeniu do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie oraz zapewnieniu oskarżonej skutecznego prawa do obrony, konieczne jest aby niniejszą sprawę rozpoznał Sąd Rejonowy w B., w okręgu którego przez najbliższe lata oskarżona będzie bardzo często przebywać. Jej udział w rozprawie będzie możliwy wobec zapewnionej opieki dla jej dziecka. Sąd Rejonowy zaznaczył jednocześnie, że nie ma możliwości rozpoznania tej sprawy bez udziału oskarżonej, która deklaruje swój udział w czynnościach, gdyż przepisy Kodeksu postępowania karnego nie przewidują zdalnego udziału oskarżonego w rozprawie, jeżeli ten przebywa na wolności.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje.**

Inicjatywa Sądu Rejonowego w E. zasługiwała na uwzględnienie i sprawę należało przekazać do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Z akt sprawy o sygn. II K (...) wynika, że w dniu 25 października 2021 r. do Sądu Rejonowego w Z. wpłynął akt oskarżenia przeciwko M. S., oskarżonej o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. (k. 2465-2489, t. XIII), a Sąd ten miałby ocenić w wydanym rozstrzygnięciu, czy oskarżona dopuściła się popełnienia czynu (zakwalifikowanego jako przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. i art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.), polegającego na tym, że w okresie od dnia 10 czerwca 2016 r. do dnia 11 grudnia

2017 r. w Z. jako funkcjonariusz publiczny - prokurator pełniący funkcję Prokuratora Rejonowego w Z., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, będąc zobowiązaną na podstawie ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2017 r. poz. 1767 z późn. zm.) oraz przepisów Kodeksu postępowania karnego, tj. art. 2 § 1 pkt 3 i 4, art. 9 § 1, art. 167, art. 297 § 1 pkt 1 i art. 318 k.p.k. do zapewnienia prawidłowego przebiegu prowadzonego postępowania, nie dopełniła ciążących na niej obowiązków służbowych w ten sposób, że nadzorując postępowanie przygotowawcze o sygn. PR Ds (...), zaniechała prowadzenia w jego toku czynności procesowych polegających na ustaleniu okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym dokonania prawidłowej rekonstrukcji zdarzenia drogowego, ocenę zachowania jego uczestników i w konsekwencji ustalenia sprawcy wypadku, które to okoliczności wymagały wiadomości specjalnych, a w ich miejsce poświadczyła nieprawdę co do daty faktycznego wydania postanowienia o zasięgnięciu opinii biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej, ruchu drogowego – W. T., nie doręczając odpisu postanowienia osobom uprawnionym oraz nie podejmując działań zmierzających do uzyskania wskazanej opinii, w tym nie przekazując temu biegłemu postanowienia o jego powołaniu w śledztwie o sygn. PR Ds (...) ani wyciągu z akt sprawy o wskazanej sygnaturze i jednocześnie poświadczyła nieprawdę w postanowieniu z dnia 28 marca 2017 r. o zawieszeniu śledztwa i zarządzeniu z dnia 24 stycznia 2017 r. o zezwoleniu na udostępnienie akt, poprzez wskazanie w ich treści, iż oczekuje na wydanie opinii przez biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego W. T., który w tym czasie nie został faktycznie powołany i któremu nigdy nie doręczono postanowienia o zasięgnięciu opinii – powołaniu biegłego ani wyciągu z akt sprawy, celem opracowania opinii, czym działała na szkodę interesu prywatnego J. G., D. G., M. G., A. E. G. i H. G. występujących w śledztwie o sygnaturze PR Ds (...) w charakterze pokrzywdzonych oraz na szkodę interesu publicznego wyrażającego się w niewyjaśnieniu tego, czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo, nieuwzględnieniu prawnie chronionych interesów pokrzywdzonych przy jednoczesnym poszanowaniu ich godności oraz braku rozstrzygnięcia sprawy w rozsądnym terminie.

Postanowieniem z dnia 9 listopada 2021 r., sygn. akt II Ko (...), Sąd Okręgowy w Ł. na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., art. 42 § 1 i 4 k.p.k. i art. 43 k.p.k. wyłączył od udziału w sprawie II K (...) wszystkich sędziów i asesora sądowego orzekających w Sądzie Rejonowym w Z. i sprawę tę przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w E.

Sąd Rejonowy w E. podjął próbę rozpoznania sprawy. Termin rozprawy został wyznaczony na dzień 16 lutego 2022 r., jednak rozprawa nie odbyła się z uwagi na to, że od dnia 10 lutego 2022 r. oskarżona przebywała wraz z chorym dzieckiem w Klinice Pediatrii, Onkologii i Hematologii Dziecięcej Uniwersyteckiego Dziecięcego Szpitala Klinicznego w B. Termin wypisu – jak wynikało z przedłożonego do akt sprawy zaświadczenia lekarskiego z dnia 14 lutego 2022 r. – był trudny do przewidzenia. Ponadto, w dniu 10 lutego 2022 r. małoletni otrzymał pozytywny wynik testu na obecność koronawirusa i pozostawał w izolacji wraz z oskarżoną, jedynym jego opiekunem. Kolejny termin rozprawy został ustalony na 23 marca 2022 r. W tym terminie okazało się, że syn oskarżonej ponownie ma trafić na leczenie do szpitala. Niemożliwe też jest jego pozostawienie przez oskarżoną bez opieki z uwagi na stan zdrowia dziecka.

W dniu 25 marca 2022 r. do Sądu Rejonowego w E. wpłynął wniosek obrońcy oskarżonej o odroczenie rozprawy wyznaczonej na 30 marca 2022 r. oraz wystąpienie do Sądu Najwyższego o przekazanie niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, tj. Sądowi Rejonowemu w B. Argumentacja wniosku poparta została załączoną dokumentacją medyczną (*k. 2720-2721v, t. XIII*).

Tytułem uwagi o charakterze wstępnym należy przypomnieć, że orzecznictwo Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że zastosowanie art. 37 k.p.k. uzasadniają m. in. takie konkretne sytuacje, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie - chociażby mylne - o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy w sposób obiektywny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2007 r., II KO 36/07, SIP «Lex» nr 282245). W podobnym duchu, choć w nieco inny sposób, wypowiedziała się najwyższa instancja sądowa choćby w postanowieniach Sądu Najwyższego: z

dnia 13 lipca 1995 r., III KO 34/95, OSNKW 1995 nr 9-10, poz. 68, str. 83; z dnia 17 maja 2006 r., II KO 27/06, SIP «Lex» nr 186944).

Każdorazowo wniosek o zwrócenie się do Sądu Najwyższego o przekazanie danej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości, o którym mowa w art. 37 k.p.k. należy potraktować indywidualnie, a decyzja podjęta przez najwyższą instancję sądową o przekazaniu sprawy, wynikająca z potrzeby uniknięcia uszczerbku dla dobra wymiaru sprawiedliwości, musi uwzględniać niepowtarzalny układ faktyczny danej sprawy. To właśnie konkretne okoliczności sprawy determinują potrzebę ewentualnego odstąpienia do zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy.

Szczególne okoliczności niniejszej sprawy uzasadniają skorzystanie z wyjątkowej instytucji właściwości delegacyjnej i jej przekazanie do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości, które mogłoby doznać uszczerbku, gdyby sprawę zawisłą obecnie przed Sądem Rejonowym w E. rozpoznał ten Sąd, jako sąd właściwy do jej rozpoznania podług przepisów Kodeksu postępowania karnego normujących zagadnienie właściwości miejscowej sądu.

Wyjątkowe okoliczności występujące na tle niniejszej sprawy powodują, że niewątpliwie rację ma Sąd Rejonowy w E. występujący z inicjatywą w niniejszej sprawie, gdy twierdzi w uzasadnieniu postanowienia o zwróceniu się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, że „uzasadnione może być zastosowanie art. 37 k.p.k. w razie konieczności sprawowania opieki nad członkiem rodziny oskarżonego uniemożliwiającej mu stawiennictwo w sądzie właściwym, a nawet gdy konieczne jest zapewnienie w toku postępowania obecności tłumacza o rzadko występującej specjalności, a najbardziej racjonalnym sposobem usunięcia skutków oddziaływania tej przeszkody na bieg procesu jest przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu, w którym tę przeszkodę łatwo będzie można usunąć”.

Udokumentowana należycie sytuacja zdrowotna i proces leczenia syna oskarżonej wymagający od niej jako jedynej opiekuna sprawowania opieki i niezbędnej obecności w Klinice Pediatrii, Onkologii i Hematologii Dziecięcej Uniwersyteckiego Dziecięcego Szpitala Klinicznego w B. przez okres najbliższych

dwóch lat, bez wątpienia uniemożliwia oskarżonej stawiennictwo w sądzie właściwym, to jest w Sądzie Rejonowym w E. Przeszkodę tą można jednak łatwo usunąć przekazując sprawę innemu sądowi równorzędnemu, to jest Sądowi Rejonowemu w B., bowiem jak wynika z treści uzasadnienia wniosku Sądu zwracającego się do Sądu Najwyższego z inicjatywą w trybie przepisu art. 37 k.p.k., „w wypadku rozpoznawania spraw przez Sąd Rejonowy w B. możliwe by było zapewnienie opieki (pielęgniarskiej – przyp. SN) dla syna oskarżonej na czas ok. 2 godzin”, co pozwoliłoby na prowadzenie czynności procesowych z jej udziałem, a w konsekwencji sprawne procedowanie w sprawie, co jest zgodne z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Jednocześnie zauważyć należy, że wskazany wyżej czas (ok. 2 godzin) nie byłby wystarczający do przejazdu i powrotu z E. bowiem podróż w obie strony zajęłaby oskarżonej ok. 3 godzin.

W tym miejscu warto też wskazać na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 23 lutego 2021 r., sygn. IV KO 13/21, iż „jeżeli w świetle wiarygodnych opinii sądowo-lekarskich stan zdrowia oskarżonego nie wyklucza stawienia się przezeń w ogóle w sądzie, ale jednocześnie poważnie utrudnia jego samodzielne przybycie do sądu właściwego odległego od miejsca jego zamieszkania, gdyż dojazd mógłby realnie narazić jego zdrowie na istotny uszczerbek, to wówczas dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby sprawę taką przekazać do sądu miejsca zamieszkania oskarżonego, o ile tam istnieją szanse jej rozpoznania”. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8 kwietnia 2021 r., V KO 22/21, iż „dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, którym winien być sąd położony bliżej miejsca zamieszkania oskarżonego niż sąd właściwy. Taka decyzja pozwoli oskarżonemu na udział w rozprawie minimalizując trudy związane z dotarciem do sądu”.

Mając na uwadze wskazane powyżej okoliczności, uwzględniono przedmiotowy wniosek i przekazano sprawę przeciwko M. S. do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, to jest Sądowi Rejonowemu w B. Przekazując niniejszą sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, Sąd Najwyższy nie stracił także z pola widzenia kwestii tyleż przyziemnej, co istotnej z punktu widzenia uczestników niniejszego postępowania jurysdykcyjnego, tj. tego by

odległość dzieląca sąd, który będzie rozpoznał sprawę jako sąd właściwy z delegacji od siedziby Sądu Rejonowego w E. była stosunkowo niewielka i aby tym samym dojazd do wskazanego sądu dla uczestników postępowania był jak najmniej uciążliwy. Jak jednak wskazuje Sąd zwracający się do Sądu Najwyższego z inicjatywą w trybie przepisu art. 37 k.p.k., „pozostałe strony oraz świadkowie będą mieli mniejszą odległość do przebycia celem stawienia się do Sądu Rejonowego w B. niż do Sądu Rejonowego w E.”. Także wzgląd na tę właśnie okoliczność przemawia za zasadnością przekazania niniejszej sprawy do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w B..

Mając powyższe względy na uwadze, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w sentencji postanowienia.